

Schriftlezing: Jesaja 1
Tekst: Jesaja 1:18-20
Lb. 328:1,2,3
Ps. 34:4,5
Lb. 335:1,2,5 en 6,9
Ps. 50:1,4,7
Ps. 40:1,2,3
Ps. 40:4,7

Gehouden te: Baflo, 30-09-12 (9.30 u.)

Thema: God de HEER spreekt uit: Rood + rood wordt wit.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jong en oud,

1. Rechtspraak

De rechtspraak is in opspraak in Nederland. Een advocaat met grote naamsbekendheid heeft te grote bedragen aan contanten ontvangen van zijn cliënten tegen de onderlinge afspraken en beroepscode in. Hij krijgt daarvoor van de orde van advocaten een tik over zijn vingers.

Vervolgens worden de journaals en actualiteitenrubrieken er mee gevuld. Dat is nieuws. Past zulk gedrag wel bij een eerlijke en onafhankelijke rechtspraak? Word je op deze manier niet afhankelijk van je cliënt? Geld dat stom is, maakt recht wat krom is. Wordt dat niet de werkelijkheid?

Voorwaar geen onbelangrijke vragen. Daarnaast horen we een pleidooi voor Rechtspraak 24, een themakanaal op tv en internet met 24 uur per dag een blik in de rechtszalen van ons land. "Burgers moeten zo een evenwichtig beeld krijgen van de rechtspraak in Nederland." ¹ Zover is het nog niet. Er zijn best bezwaren tegen in te brengen. Maar er wordt over nagedacht.....

Ook in Nederland leeft dus zorg om eerlijke en zuivere rechtspraak, die het daglicht kan verdragen. Het gevaar van corruptie en klassenjustitie is er niet alleen in het buitenland.

Waarom deze inleiding?

Wel, in Jesaja 1 gaat het ook over rechtspraak. De profeet beschrijft een rechtsgeding in de vorm van een profetie. Of een profetie in de vorm van een rechtsgeding.

Er speelt een zaak tussen God de HEER en zijn volk.

'*Aanklacht tegen Israël en Jeruzalem*' staat er in de Nieuwe Bijbel Vertaling boven dit hoofdstuk.

En we komen er allerlei juridische termen van toen en nu tegen. Getuigen worden opgeroepen. – Hemel en aarde in dit geval. – Er is een aangeklaagde partij: Israël en Jeruzalem. Er is een rechter, die het geding aanspant en die uitspraak doet: God de

¹ ND, 28 september 2012, "Kanaal Rechtspraak 24 is nog ver weg."

HEER. Deze rechter is ook partij in het geding. Als dat maar goed gaat, ben je – heel menselijk – geneigd te denken... Maar daar hoeven we bij God de hemelse rechter niet bang voor te zijn.

We constateren verder dat het hier niet gaat om 'achterkamertjesrechtspraak'. Er is ook geen sprake van een besloten zitting van de rechtbank. Maar het gaat in de volle openbaarheid van de profetie en het woord van de HEER. Het betreft immers een volstrekt publieke zaak.

In onze tekstverzen vinden we dan de uitspraak – of misschien kunnen we beter zeggen *een* uitspraak – van de HEER in dit geding.

Zo vinden we het thema van de preek:

God de HEER spreekt uit: Rood + rood wordt wit.

Is dit thema nu een raadsel of een rekensom? Vraagt u zich misschien af. Of allebei? Ach, laten we het houden op verbondstaal met een tikje mysterie.

De HEER zegt:

*"Al zijn je zonden rood als scharlaken, ze worden wit als sneeuw,
al zijn ze rood als purper, ze worden wit als wol."*

Dus, dubbel rood wordt dubbel wit.

Maar wat bedoelt de Bijbel nu met deze uitspraak? Dat willen we proberen te verstaan in deze preek.

2. Welwillendheid

Hebt u de welwillendheid en de bewogenheid van de HEER gehoord en geproefd in de profetie van Jesaja 1?

Zeker, God heeft zeer scherpe kritiek op zijn volk, op de leiders van Jeruzalem vooral. Hij noemt ze zelfs 'leiders van Sodom' en 'volk van Gomorra'. Heftig die vergelijking met deze goddeloze steden van vroeger.

Maar Gods kritiek is niet hard en onbewogen. Het is ook geen cleane juridische taal die hier klinkt. We horen Gods hart spreken, ondanks alles. Luister maar naar het begin van de aanklacht.

*"Hoor toe, hemel, geef gehoor, aarde,
de HEER heeft gesproken:
Ik heb mijn kinderen opgevoed en grootgebracht,
maar ze zijn tegen mij in opstand gekomen."*

*Een rund herkent zijn meester,
een ezel kent zijn voederbak,
maar Israël mist elk inzicht,
mijn volk leeft in onwetendheid."* (vs. 2,3)

Hoort u, de HEER heeft het over 'mijn kinderen' en 'mijn volk'. Daarin klinken zijn betrokkenheid en bewogenheid door.

Maar des te scherper is de pijn die Israëls ontrouw veroorzaakt bij God. Dat zijn kinderen in opstand gekomen zijn, dat zijn volk in schuldige onwetendheid leeft, dat raakt God diep.

Ze hebben de HEER verlaten, met alle gevolgen van dien: een kaal en verwoest land. Met de stad Jeruzalem nog slechts *"als een hut in een wijngaard, een schuilkeet in een komkommerveld, een stad in het nauw."* (vs. 8)

Toch blijven de liefde en de genade van God naar Israël en Jeruzalem uitgaan. En houdt zijn welwillendheid stand, hoe slecht het er ook met Gods kinderen voorstaat. Gods welwillendheid klinkt ook door in het begin van vers 18:

"De HEER zegt: Laten we zien wie er in zijn recht staat."

Wie? Jullie, mijn volk of Ik, de HEER.

God gaat in dit rechtsgeding als het ware naast zijn volk staan. Niet er tegenover. En zeker niet er hoog boven vanuit een ivoren toren. Hij stelt zich – zouden wij vandaag zeggen – kwetsbaar op. Hij stelt zich open voor kritiek.

'Als Ik het verkeerd gedaan heb, als Ik jullie onrechtvaardig heb behandeld, dan moet dat ook aan het licht komen.' Dat zit er onderhuids in als de HEER zegt: *"Laten we zien wie er in zijn recht staat."*

Maar het is voor ons gevoel wel een beetje dubbel. God is de Rechter en hij gaat naast de aangeklaagde partij staan. Maar wie moet dan de beslissing nemen? Wie moet de uitspraak doen, desnoods in hoger beroep?

Toch God de HEER zelf! Hoe anders is het dan bij de rechtspraak onder mensen. Daar heb je een derde onafhankelijke instantie nodig die een rechtvaardige uitspraak doet.

Maar hier geldt: De rechter is God! Hij is de HEER! Eerlijk en onafhankelijk als geen ander. Recht en woord zijn hem wel toevertrouwd. En hij is welwillend en genadig naar zijn kinderen toe. Of komt er soms een Middelaar, die een is met beide partijen...

3. Bloedrood

God de HEER spreekt uit: *"Al zijn je zonden rood als scharlaken,... al zijn ze rood als purper,..."*

Dat is niet overdreven van God. Hij maakt het niet stiekem een graadje erger dan het is. Dit is de werkelijkheid. Zo constateert de HEER het. Zo kijkt hij aan tegen het gedrag en het leven van Israël en Jeruzalem, van leiders en volk.

Uw zonden zijn rood als scharlaken, rood als purper. Bloedrood dus. Rood: kleur van vergoten bloed, drukt de zonde in zijn ergste vorm uit. ²

God verwijt het de leiders van stad en volk: *"Aan jullie handen kleeft bloed!"* (vs. 15b) Dat is de beschuldiging, de aanklacht in zijn diepste kern.

De kritiek van God aan het adres van Jeruzalem en vooral haar leiders – de burgerlijke en de geestelijke leiders – is: Jullie gebruiken vele vrome woorden, jullie lopen bij mij de deur plat met jullie offers en godsdienstige feesten. Maar jullie hebben geen hart voor je naaste, voor de zwakke in jullie omgeving. De wezen genieten bij jullie geen bescherming. Weduwen ontberen bijstand, ook rechtsbijstand in jullie maatschappij. Jullie drukken ze liever weg. Of jullie drukken ze zelfs dood.

"Er kleeft bloed aan jullie handen."

Dat maakt jullie schuldig. Bloedrode schuld is het.

² Aantekening Studiebijbel In Perspectief bij Jesaja 1:18.

En, zo klinkt het woord van God: 'Dat moeten jullie veranderen. Er is bekering nodig!' Vandaar ook Gods opdracht:

*"Was je, reinig je,
maak een eind aan je misdaden,
ik kan ze niet meer zien.
Vermijd alle kwaad
en leer goed te doen.
Zoek het recht, houd tirannen in toom,
bied wezen bescherming, sta weduwen bij."* (vs. 16,17)

Leiders en volk worden aangesproken en aan het werk gezet. Ze moeten hun leven compleet veranderen. Omkeren dus! Bekeer je!

Willen ze dat? Zijn ze gemotiveerd om dat te doen? Ja, zijn wij het?

Dat zal een zaak van hun hart zijn. Want uiterlijke handelingen en vrome woorden volstaan niet. Bekering is: beterschap beloven en bewijzen, zegt de catechismus ergens.

Al die offergaven, feesten en liederen, het hoeft van de HEER niet meer. Ze hinderen hem. Hij kan ze niet langer verdragen. Er is echte, innerlijke verandering nodig bij de leiders en het volk.

Maar kan men zelf die verandering aanbrengen, gesteld dat men het echt wil? Of moet God de HEER het zelf doen door zijn Heilige Geest?

Deze vraag stellen is haar beantwoorden!

4. Rein wit

God de HEER spreekt uit:

*"Al zijn je zonden rood als scharlaken, ze worden wit als sneeuw,
al zijn ze rood als purper, ze worden wit als wol."*

Worden, staat er twee keer. Toch gaat dat niet vanzelf. Jullie zonden verschieten niet automatisch van kleur, als je ze maar lang genoeg in de zon legt. Er vindt ook geen verbleking of afzwakking van de ernst van de zonde plaats.

Maar rood wordt alleen maar wit door verzoening en reiniging, die God zelf alleen kan voltrekken. Al kunnen mensen bepaalde handelingen verrichten die deze reiniging symboliseren en uitbeelden.

De HEER schrijft in de wet van Mozes zulke reinigingsrituelen voor. Bijvoorbeeld voor iemand die huidvraat gehad heeft en zich weer wil laten reinigen. Voor zo iemand moeten twee levende vogels naar de priester gebracht worden, met cederhout, karmozijn en majoraan.

"De ene vogel laat hij slachten boven een met bronwater gevulde aarden schaal. De andere, levende vogel moet hij, net als het cederhout, het karmozijn en de majoraan, in het bloed van de boven het bronwater geslachte vogel dopen, en met dat bloed moet hij degene die na zijn huidvraat moet worden gereinigd zevenmaal besprenkelen. Daarna verklaart hij hem rein. De levende vogel moet hij vrijlaten in het open veld. Degene aan wie de reiniging wordt voltrokken, moet zijn kleren wassen, al zijn haar afscheren en zich met water wassen. Dan is hij weer rein." (Lev. 14:5-8)

De priester moet dus die majoraantak in het mengsel van water en bloed dopen en daarmee de persoon in kwestie besprenkelen. Dat verdunde bloed is natuurlijk ook nog bloedrood. En op de kleren van de man of vrouw komen rode bloedspatten. Logisch, dat die kleren daarna in water gewassen moeten worden. Zo wordt de reiniging aan die ex-melaatse voltrokken.

David herinnert aan dat reinigingsgebruik, als hij in Psalm 51 tot de HEER bidt:

*"Wees mij genadig, God, in uw trouw,
u bent vol erbarmen, doe mijn daden teniet,
was mij schoon van alle schuld,
reinig mij van mijn zonden.*

.....

*Neem met majoraan mijn zonden weg en ik word rein,
was mij en ik word witter dan sneeuw." (Ps. 51:3,4 en 9)*

Ik denk dat dit ook op de achtergrond zit van de uitspraak van de HEER in Jesaja 1:18.

Bloedrood op bloedrood maakt rein wit.

*"Al zijn je zonden rood als scharlaken, ze worden wit als sneeuw,
al zijn ze rood als purper, ze worden wit als wol."*

Witte kleren zijn het symbool van een gereinigd leven, van verzoening en vergeving. God geeft en bewerkt die. Niemand anders.

God de HEER spreekt uit: Rood + rood wordt wit.

Dat + (plus)teken kunnen we naar onderen toe verlengen tot een † (kruis)teken. En dan hebben we met één streep het bloedoffer van onze Heer Jezus Christus in beeld. De Schrift zegt:

"Het bloed van Jezus Christus, zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde." (1 Joh. 1:7)

Dat evangelie zit diep verborgen al in Gods uitspraak hier in Jesaja 1:18, als een mysterie, dat door de komst van Jezus Christus, de Middelaar, onthuld wordt. Bloedrode zonden waarover het bloed van het Lam van God gesprekend wordt worden door de waskracht van de Heilige Geest wit als sneeuw, wit als wol. Waarbij we moeten bedenken, dat dat niet een zaak van willekeur is bij God of een zaak van goedgunstig over zijn hart strijken. Laat staan een kwestie van zand erover. Het is en blijft een zaak van Gods recht. Dat zegt de profetie verderop ook, in vers 27:

*"Sion zal verlost worden door recht
en wie zich bekeert door gerechtigheid."*

Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt ons van alle zonden. Rood + rood wordt wit door Hem.

En op dit punt is het lijntje naar de doop ook maar heel kort. De Heidelbergse Catechismus vraagt in zondag 27: *"Is dat waterbad dan de afwassing van de zonden zelf? Nee, want alleen het bloed van Jezus Christus en de Heilige Geest reinigen ons van alle zonden."*

Het gaat in Jesaja 1:18 niet rechtstreeks over de doop. Maar het zit er wel in, als je het geheel van de Bijbel in rekening brengt.

Dat hebben we vanmorgen zien gebeuren bij de doop van Miranda. Zij krijgt van God de belofte van vergeving en reiniging van de zonden mee. Ja, zij al, zo klein ze is. Vanaf het allereerste begin van haar leven. Omdat God zijn verbond gesloten heeft met gelovige ouders én hun kinderen.

Oké, zoveel zonden heeft ze daadwerkelijk nog niet gedaan in de paar weken van haar leven hier op aarde. Zonden die weggewassen zouden moeten worden. Maar, zegt Psalm 51:

*"Ik was al schuldig toen ik werd geboren,
al zondig toen mijn moeder mij ontving..."* (Ps. 51:7)

Maar Gods belofte gaat ook met haar mee, net als met ons allen. De belofte van de Heilige Geest, die ons leven reinigt met het bloed van Jezus Christus. Bloedrood wordt rein wit. Dat is het werk van Gods Geest.

5. Uitspraak

God de HEER doet een uitspraak in het rechtsgeding dat hij met zijn volk en de leiders van Jeruzalem heeft. Daar zitten voor die beklagden twee kanten aan, maakt de HEER duidelijk.

*"Als je weer naar mij wilt luisteren,
zal het beste van het land je ten deel vallen.
Als je koppig bent en niet wilt luisteren,
zul je vallen door het zwaard."* (vs. 19,20)

Het volk van God wordt dus voor de keus gesteld: Luister ik en aanvaard ik de uitspraak van de HEER en handel ik daar ook naar. Of: Ben ik koppig en wil ik niet luisteren naar de HEER, met alle gevolgen van dien.

Het is ook de keus tussen zegen en vloek. Dat legt de HEER bij ons neer. Zo gaat hij in zijn verbond met ons om. En dat is zijn goed recht. Of zijn goede recht.

God de HEER spreekt uit...

"De HEER heeft gesproken."

Die woorden markeren de tekst als een eenheid. Het begin: *"De HEER zegt..."* En het slot: *"De HEER heeft gesproken."*

Ik moet bij deze laatste woorden van de tekst denken aan de Rijdende Rechter. Dat is een tv-programma, waarin een rechter burenruzies onderzoekt en conflicten op kleine schaal oplost. En ook een bindende uitspraak doet.

Deze Rijdende Rechter besluit zijn uitspraak altijd met: "Dit is mijn uitspraak. Daar moet u het mee doen."

Dat hoor ik ook in deze tekst bij de uitspraak van God de HEER.

God de HEER spreekt uit: Rood + rood wordt wit. En: Luister naar mij of blij koppig weigeren te luisteren. Ontvang de zegen van het leven of ga onder in de vloek van de dood door het zwaard.

Leven of dood. Dat is de kwestie.

God de HEER kiest voor het leven van zijn volk. Dat is zijn recht.

Hij zegt ook tegen ons: "Dit is mijn uitspraak. Daarmee moet u het doen."

Amen